

07.11.2008. The National Interest

Главна тема успешне председничке кампање Барака Обаме је његов позив на “промену” – иако често са тек неколико детаља. Постоји нужна потреба за променом у спољној политици Америке. Чак и током Хладног рата, стратегија Вашингтона је довела до бесплатног коришћења сигурносних погодности од стране савезника и клијената, проузроковала је да република направи грешку упуштајући се у несмотрене војне кампање, посебно Вијетнамски рат, и наметнула је непотребно финансијско бreme на америчке пореске обвезнике.

По свршетку Хладног рата ствари су се још и погоршале. Војска САД интервенисала је на најразличитијим местима као што су Панама, Сомалија, Хаити, Балкан, Персијски залив, и званичне и незваничне обавезе Вашингтона значајно су се повећале. Превелико стратешко ширење и побркани приоритети Америке достигли су нове висине под воством Џорџа В. Буша, са утопијским циљем да “пресади” демократију на Блиски исток и у друге необећавајуће регионе.

Спољној политици Америке потребна је драстична промена, али остаје неизвесно да ли ће новоизабрани председник Барак Обама пружити праву врсту помоћи. Многи његови спољнополитички ставови су непотпуни, и у случајевима где је дао неке детаље, постоји много разлога за несигурност и скептицизам, као и за сигурност и наду.

Обама, на пример, не показује спремност да преиспита обавезу Вашингтона према старој Северноатлантској алијанси. Заправо, заговара даљу експанзију НАТО, укључујући чланство за Украјину и Грузију, упркос неизбежном изазивању Русије тим чином. Обама

је хвалио НАТО интервенције у Босни и на Косову током Клинтонових година, и прихватио је одлуку из фебруара 2008. да се Косову да независност и поред оштрог протеста Русије.

Његов став је веома несрећан, пошто су многе политике САД застареле или имају неумесне приоритете. На пример, Обамин рефлексни ентузијазам према НАТО игнорише све већи број доказа да алијанси фали или јединство или стратешко начело како би у двадесет и првом веку играла безбедносну улогу вредну труда. Погрешан наступ НАТО у Авганистану је само највидљивији пример. Још горе, додавање малих безбедносних клијената ствара опасну одговорност за Сједињене Државе као лидера алијансе. Обавеза да се одбрани Грузија, на пример, могла би да уплете Америку у с разлогом неразумну расправу између Тбилиса и Москве око статуса грузијских сецесионистичких региона Абхазије и Јужне Осетије. Председник Обама би требало да се запита како би ризиковање суочавања са нуклеарном силом око тако слабог улога могло да буде од користи Америци.

Највише забрињава Обамин став – и неких његових највероватнијих спољнополитичких постављеника - о питању хуманитарних интервенција. У његовом члану, “Обнова америчког лидерства”, у *Foreign Affairs*, издање јул/август 2007, нашла се и двосмислена и забрињавајућа претпоставка. Он је инсистирао на томе да “безбедност и добробит сваког Американца зависи од безбедности и добробита оних који живе ван наших граница. Мисија Сједињених Држава је да обезбеди светско лидерство поткрепљено схватањем да свет дели заједничку безбедност и доброту.” Претпоставка о наводној нераздељивости судбина није материјално различита од мишљења које је председник Буш исказао током другог инаугуралног говора: “Опстанак слободе у нашој земљи све више зависи од успеха слободе у другим земљама.”

Али та претпоставка је погрешна и опасна. Када се сведе на логичан закључак, то значи да Америка никада неће бити безбедна и успешна ако се туце хронично лоше вођених земаља (некако) не трансформишу у слободне, демократске државе. То је план за бескрајне мисије и непрекидне ратове за “изградњу нација”. Имајући у виду притисак створен недавним сломом финансијског система Америке, то је такође и амбициозна мисија коју амерички порески обвезници тешко могу да себи приуште.

Иако је то тешко замислити, Обамина спољна политика би могла да буде још гора од спољне политике Бушове администрације. Он се поиграва мишљу да би водећи принцип спољне политике САД требало да буде промовисање, одбрана и наметање поштовања према “људском достојанству” у свету. Као оперативни концепт, таква норма морала би

да се развије неколико подеока тек да би досегла позитивну нулу. У најбољем случају, то би довело до тога да Вашингтон постане досада планете, стално терајући друге Владе да побољшају своје понашање. У најгорем случају, то би постао изговор за издашне трошкове спољне помоћи и војних интервенција како би се од угњетавања заштитило становништво у неуспелим државама или чак у функционалним државама са репресивним режимима. Већина могућих области интервенција имају мало или скоро нимало везе са материјалним интересима Америке. Уместо тога, ова земља би се упустила у скупе и потенцијално опасне хуманитарне кампање које би ослабиле војне снаге Америке и исушиле њену благајну.

Када би Обамина администрација повукла америчке снаге из Ирака само да би започела нове интервенције у стратешки и економски небитним јамама као што су Дарфур и Бурма, то не би представљало никакав напредак. То није врста спољнополитичке промене какву би желео амерички народ.

Ако председник Обама прихвати безбедносну стратегију ограничену на одбрану виталних америчких интереса, добиће – и заслужиће – захвалност америчког народа. Ако, са друге стране, прихвати небулозну кампању за обезбеђивање “људског достојанства” у свету кроз инструменте америчке спољне помоћи и војне силе, потцениће своју сопствену администрацију и довести до још једне рунде јавне фрустрације око неспремности политичких лидера да се сконцентришу на интересе и добробит Америке. То је основни избор са којим се суочава председник Обама при уласку у Овалну канцеларију.

Аутор је потпредседник за Одбрану и студије иностране политике на Кејто институту, уредник-сарадник у *National Interest*-у и аутор осам књига о спољнополитичким односима, међу којима је и *Паметна власт: Ка мудрој иностраној политици Америке (2008)*.

Горе од Буша

Пише: Тед Гејлен Карпентер
среда, 12 новембар 2008 20:06
